Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין בעגיננט מיט דעם טאגע דעס ערסטען בלאטטעס.

די רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין:
פעסט
אלט-גאססע נו' 1,
וואהין מאן אויך די פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטררייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " " "
פירטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירטעלליאהר 2 " " 75 " " "

Nr. 40, ניינטער יאהרגאנג | פעסט, פרייטאג כג ניסן ה.ת'ר'ל'ז'. | Pest, den 6. April 1877.

שאָן ווידער קריעגעריש!

ביסמארק דאנקט אב!

די טירקייא וויל אויך דען שריפטליכען פאָרדערונגען אים פראָטאָקאָלל ניכט נאכגעבען — רוסלאנד וויל דורכאויס ניכט אבריסטען – דער קריעג איזט זאָמיט אונפערמיידליך! — דער קאיזער פאָן דייטשלאנד האט זיינע אינטערשטיטצונג דעם קאיזער פאָן רוסלאנד פערשפראָכען — ביסמארק וואָללטע דיא אינטערשטיטצונג דייטשלאנדס פיר רוסלאנד ניכט צוגעבען — דער דייטשע קאיזער קאָננטע אבער זיין וואָרט ניכט ברעכען — אונד זאָמיט מוסטע ביסמארק אבדאנקען!

זאָ לויטען דיא געסטערן פריה היער איינגעטראָפפענען נאכריכטען, וועלכע ווידער גאנץ אייראָפא אין גראָסטע אויפרעגונג פערזעטצטען. דיא פריעדענס-אויסזיכטען האבען היעמיט נור וועניגע טאגע געדויערט, איין נייער קריעגס-שטורם האט זיא ווידער פערשייכט.

ויר וואָללען פאָרלייפיג דיא פראָטאָקאָללס-געשיכטע אונד איהרע ענטוויקעלונג גענויער בעטראכטען:

דאס פראָטאָקאָלל, וועלכעס רוסלאנד אללען אייראָפעאישען גראָס-מעכטען צור אונטערצייכנונג פאָרלעגטע, ענטהאָלט אללע פאָרדערונגען, וועלכע שאָן אין דער קאָנסטאנטינאָפעלער קאָנפערענץ אן דיא טירקייא געריכטעט וואורדען. דיעזעס פראָטאָקאָלל איזט נון אויך פאָן ענגלאנד אונד אללען אייראָפעאישען גראָס-מעכטען אונטערצייכנעט אונד דער טירקישען רעגיערונג איבערזענדעט וואָרדען. מאן ערוואַרטעטע היעמיט, דאס דיא טירקייא איהרע פערזיכערונגען אונד פערשפרעכונגען וועגען „פערבעססערונגען“ אין קירצער צייט ערפיללען אונד דורכפיהרען ווערדע. דיא צייט, ביז ווא לאנגע אלל דיעזע פערבעססערונגען אין דער טירקייא דורכגעפיהרט ווערדען מיססען, איזט אין דעם פראָטאָקאָלל ניכט פעסטגעזעטצט. דיא אייראָפעאישען מעכטע וואָללען בלאָס איינע אונבעשטימטע צייט אבוואַרטען, אונד ווענן זיא זיך דאָראן איבערצייגען ווערדען, דאס אים דען פערשפרעכונגען דער טירקייא ניכטס ווירד, זאָ ווערדען זיא דאנן נייע אונד שטרענגערע שריטטע געגען דיא טירקייא אונטערנעהמען. פאָרלייפיג מוסטע זיך רוסלאנד צור אבריסטונג נאך ניכט פערפפליכטען. רוסלאנד ערקלערטע, ע ר ס ט ד א נ ן אבריסטען צו וואָללען, ו ע נ ן דער פריעדע מיט מאָנטענעגראָ צו שטאנדע קאָממען, דיא רוהע אין באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא הערגעשטעללט אונד ו ע נ ן דיא טירקייא צ ו ע ר ס ט אבגעריסטעט האבען ווירד. יא, רוסלאנד פערלאנגטע זאָגאר, דאס דיא טירקייא זיך ערניעדריגען אונד צוערסט איהרען געזאנדטען נאך פעטערסבורג זענדען מאָגע, אים דאָרט אין דער רוסישען רעזידענץ-שטאדט וועגען דער אבריסטונג צו אונטערהאנדלען. —

אונד זיעהע! איינע א מ ט ל י כ ע קאָנסטאנטינאָפלער דעפעשע פאָם 4טען אפריל בריננט פאָלגענדע נאכריכט: היינטע האט איין גראָסער טירקישער מיניסטער-ראטה שטאטטגעפונדען, אים איבער דיא פראָטאָקאָללס-אנגעלעגענהייט צו בעראטהען. דיא טירקישע רעגיערונג בעטראכטעט נון דיא גאנצע פראָטאָקאָללס-געשיכטע אלס איינע בעליידיגונג אונד הערבזעטצונג פיר דיא טירקייא. דאס „פראָטאָקאָלל“ בעדייטעט ווייטער נור דיא איינמישונג פרעמדער מעכטע אין טירקישע אנגעלעגענהייטען. דיעזעס פראָטאָקאָלל, וועלכעס דיא ווירדע דער טירקייא גענצליך פערלעטצט, מוס דאהער דען אייראָפעאישען גראָס-מעכטען צוריקגעשיקט ווערדען מיט דער בעמערקונג, דאס עס פיר דיא טירקייא דורכאויס אונאנגעהמבאר זייא. ווען זיך דיא טירקישע רעגיערונג דורך איהרע נאכגיעביגקייט אן רוסלאנד זאָ ווייט הערבזעטצען זאָללטע, דאנן קאנן זעלבסט אונטער דער טירקישען בעפאָלקערונג איינע רעוואָלוציאָן געגען איינע זאָלכע רעגיערונג ענטשטעהען. אונטער זאָלכען פערהעלטניססען קאנן אונד דאַרף דיא טירקייא נ י כ ט אבריסטען, דיא מיליטערישען פאָרבערייטונגען קאָננען אונד דירפען נ י כ ט אונטערבראָכען ווערדען. אויך דער פריעדע מיט מאָנטענעגראָ קאנן נ י כ ט צו שטאנדע קאָממען, וויל דיא טירקייא דיא איבערעכטיגטען מאָנטענעגרינישען פאָרדערונגען נ י כ ט בעוויללינגען קאָננע. —

זאָ לויטעט דיא אמטליכע קאָנסטאנטינאָפלער דעפעשע — אונד היערויף קאם איינע אמטליכע פעטערסבורגער דעפעשע מיט דער מעלדונג, דאס רוסלאנד גענעהר ניכט אבריסטען קאָננע, וויל דיא טירקייא אויך שאָן דאס פראָטאָקאָלל פערווארפען האט. רוסלאנד מוסטע יעטצט פיעל מעהר זיינע אונגעהייערן קריעגס-ריסטונגען פאָרטזעטצען — אונד דען קריעג בעגיננען!

וואס זאגט נון דייטשלאנד? — נון, היערויף אנטוואָרטעט איינע אמטליכע בערלינער דעפעשע פאָלגענדעס: דער קאיזער פאָן דייטשלאנד אייסערטע זיך, ער האָפפע, דאס דאס פאָן אללען אייראָפעאישען גראָס-מעכטען אונטערשריעבענע פראָטאָקאָלל דער טירקייא זאָ פיעל רעשפעקט איינפלאָססען ווערדע, דאס זיא דיא בערעכטיגטען פאָרדערונגען אללער אייראָפעאישען גראָסמעכטע ערפיללען אונד דאדורך דיא קריעגס-געפאהר בעזייטיגען ווירד. דייטשלאנד ווירד זיך אללע מיהע געבען, אים דאס איינפערשטענדניס צווישען דען אייראָפעאישען גראָס-מעכטען אויפרעכט צו ערהאלטען, דאמיט זיא אללע מיט פעראיינטען קרעפטען געגען דיא האַרטנעקיגקייט דער טירקייא אויפטרעטען קאָננען.

היערויס ערזיעהט מאן, דאס דער קאיזער פאָן דייטשלאנד גאנץ אָפפען פ י ר רוסלאנד אונד ג ע ג ע ן דיא טירקייא איינגעטרעטען איזט. דיעס איזט אויך לייכט ערקלערליך: ויר בראויכען נור אינזערען לעזערן אין ערינגערונג צו ברינגען, דאס נאך אים יאהרע 1870, צור צייט דעם דייטש-פראנצאָזישען קריעגעס, צווישען דעם קאיזער פאָן דייטשלאנד אונד דעם קאיזער פאָן רוסלאנד איין מינדליכער פערטראג בעשטאנד, נאך וועלכעם רוסלאנד ניכט מיט פראנקרייך געגען דייטשלאנד פאָרגעהען מאָגע, וואָפיר דאנן ווידער ביי איינעם קינפטיגען רוסיש-טירקישען קריעגע דייטשלאנד ניכט מיט דער טירקייא געגען רוסלאנד אויפטרעטען ווערדע. — יא, היינטע שטעללט עס זיך זאָגאר הערויס, דאס דאמאלס דער אָנקעל ווילהעלם זיין „קאָניגליכעס וואָרט“ זיינעם שוועסטער-זאָהנע (דעם קאיזער פאָן רוסלאנד) גאב, דאס ביי איינעם אויסצוברעכענדען רוסיש-טירקישען קריעגע דייטשלאנד אויף זייטע רוסלאנדס שטעהען ווערדע.

דיעזעס „קאָניגליכע וואָרט“ מוס נון היינטע דער קאיזער פאָן דייטשלאנד איינלאָזען. — דער דייטשע רייכס-קאנצלער, פירסט ביסמארק, זיעהט אבער ניכט דיא מינדעסטע נאָטהווענדיגקייט, דאס זיך דייטשלאנד מיט דער טירקייא וועגען רוסלאנד שלאגען אונד זיך אויך אין אונגעהייערע קריעגס-קאָסטען פערזעטצען מיססע. ביסמארק וואָללטע דאהער אין איינע פערבינדונג דייטשלאנדס מיט רוסלאנד צום קריעגע געגען דיא טירקייא דורכאויס ניכט איינוויליגען; עס ענטשטאנד נון צווישען ווילהעלם אונד ביסמארק איינע אונגעהייערע מיינונגס-פערשיעדענהייט — ביז ענדליך פירסט ביסמארק אבדאנקען מוסטע!

פרייליך וויל מאן יעטצט אין בערלין דיעזע אונליעבזאמע געשיכטע פערטושען אָדער זיא וועניגסטענס אבשוועכען. מאן זאגט דאהער, ביסמארק זייא בערייטס אלט, קראנק אונד שוואך אונד וואָללע דאהער נור פיר איין יאהר אורלויב נעהמען, אים זיך צו ערהאָלען אונד אויסצורוהען. יא, איינינע בערלינער רעגיערונגס-בלעטטער געשטעהען שאָן אויך, דאס ביסמארק פיר איממער צוריקטרעטען וויל — אונד צוואר בלאָס אויס געזונדהייטס-ריקזיכטען.

איינע א מ ט ל י כ ע בערלינער דעפעשע פאָם 4-טען אפריל מעלדעט: פירסט ביסמארק, דעססען געזונדהייט אין לעטצטערער צייט זעהר אנגעגריפפען איזט, האט נון דעם דייטשען קאיזער דען דרינגענדען וואונש צו ערקענען געגעבען, דאס ער דורכאויס גענצליך אבדאנקען מאָכטע. אבוואָהל דער דייטשע קאיזער דען פירסטען ביסמארק נאָך ניכט ענטלאססען האטטע, זאָ איזט עס דאָך זעהר וואהרשיינליך, דאס נון יעטצט איין א נ ד ע ר ע ר דאס אמט ביסמארק'ס איבערנעהמען ווערדע. פירסט ביסמארק ווירד זיך זאָדאנן אויף רייזען בעגעבען.

ווער נאָך דיא פינף געזונדען זיננע בייזאממען האט, ווירד יא דאָך ניכט גלייבען, דאס איין רייכס-קאנצלער, וויא פירסט ביסמארק, געראדע צו זאָלכער קריעגערישען צייט, וויא יעטצט — לענגערן אורלויב נעהמען אונד בלאָס אויס געזונדהייטס-ריקזיכטען ערהאָלונגס-רייזען מאכען ווערדע! דיא פלאָטצליכע אבדאנקונג ביסמארקס געראדע צו איינער זאָלכען צייט, אין וועלכער דער רוסיש-טירקישע קריעג אויף דיא אייסערסטע שפיטצע געטריעבען ווירד, האט וואָהל אויף איינען טיעפערן גרונד צו דייטען — אונד דיעזער גרונד ליעגט עבען אין דעם באלד אויסצוברעכענדען רוסיש-טירקישען קריעגע.

דיא פאָליטישע לאגע אין אייראָפא, וועלכע זיך פאַר איינינען טאגען צו קלערען אונד פריעדליך צו געשטאלטען אנגעפאנגען האטטע, האט זיך אלזאָ ווידער זאָ פערדונקעלט אונד פערווירט, דאס אן איינען גיטען אויסוועג ניכט מעהר צו דענקען איזט. דיא טירקייא בלייבט ביי איהרעם אלטען פאָרזאטצע, זיא וויל זיך פאָן זעלבסט בעססערן, אבער פ אָ ר ש ר י י ב ע ן פאָן אנדערן לאָסט זיא זיך ניכט. דיא פראָטאָקאָללס-געשיכטע בילדעטע נור נאָך דען לעטצטען פערזוך, אונד דיעזער פערזוך איזט אויך מיסלונגען. פאָרלייפיג וויל דיא טירקייא דאס פראָטאָקאָלל ניכט אנערקעננען, דער פריעדע מיט מאָנטענעגראָ קאָממט ניכט צו שטאנדע, אונד ניעמאנד וויל אבריסטען. רוסלאנד בעשטעהט דורכאויס אויף דיא „איינמישונג“, וויל עס דען טירקישען פערשפרעכונגען ניכט מעהר גלויבען וויל.

דער פראנצאזישען נאציאנאל-באנק וואורדע היע-ריבער יעדאך פאלגענדע אויפקלערונג געגעבען: אלס פראנקרייך אן דיא פרייסישע שטאאטס-קאססא 5 מילליארדען קריעגס-שטייערן אבפיה-רען מוסטע, דא וואר רוסלאנד זא פריינדליך, דער פראנצאזישען רעגיערונג עבענפאללס צוואנציג מילליאנען פפונד צו בארגען. פראנקרייך מוס אלזא יעטצט דער רוסישען רעגיערונג אום יעדען פרייז אוים דער פערלעגענהייט העלפען, דענן — „איינע האנד וואשט דיא אנדערע!"

*(דער פאבסט בעשטאהלען.)

וויא אוים ראם בעריכטעט ווירד, וואורדע אין דער פאפסטליכען קאססא איין אבגאנג פאן 800000 טהא-לערן ענטדעקט, וועלכע פאן איינעם פערוואנדטען דעם פערשטארבענען קארדינאלס אנטאנעלי פער-אונטרייט וואורדען.

טעלעגראפישע דעפעשען.

וויען 1-טען אפריל. דאס פראטאקאלל וואורדע געסטערן אין לאנדאן פאן דען פערטרע-טערן אללער אייראפעאישען מעכטע אונטערצייכ-נעט. — דיעזעס ניז פאן אללען אייראפעאישען מעכטען אונטערשריעבענע פראטאקאלל ווירד דער טירקייא פארגעלעגט ווערדען, דאמיט זיא וויענינסטענס וויססע, דאס ניכט נור רוסלאנד, זאנ-דערן אויך גאנץ אייראפא אויף דיא דורכפיהרונג דער פערבעססערונגען אין דער טירקייא בע-שטעהען.

בערלין 1. אפריל. דאס ביסמארק׳ישע בלאטט, נעמליך דיא „נארד-דייטשע אללגעמיינע צייטונג" שרייבט, דאס מיט דער פראטאקאללס-אונטערצייכנונג דער פריעדע דורכאוים ניכט געזי-כערט איזט, דיא טירקייא ווירד אונד קאנן ניכט נאכגעבען, אונד רוסלאנד ווירד דאך צום קריעגע גרייפען מיססען.

☛ וועגען דער הייליגען פייער-טאגע קאנן דאס נעכסטע מיטטוואך-בלאטט ניכט ערשיינען. דען מארגינען טאג חיל המועד אונד דען „אסרו חג" ווערדען וויר צור העריינגאבע דעם פרייטאג-בלאטטעס בעניטצען, וועלכעס צור געוואהנליכען צייט ערשיינען ווירד.

לאטטא-ציעהונג פאם 28-טען מערץ 1877.

הערמאננשטאדט	5	60	23	1	29
לעמבערג	22	83	68	45	26
פראג	33	3?	16	45	70

ציעהונג פאם 31 מערץ.

טעמעשוואר	87	15	13	35	8
וויען	34	6	90	71	86
גראץ	78	83	23	68	85

דיא ציעהונגען דער קרעדיט- אונד וויענער לאזע ווערדען ערסט מארגען אום 6 אוהר אבענדס שטאטט-פינדען, וועסהאלב וויר דיא ציעהונגס-ליסטע דיעזער לאזע ערסט אים נעכסטען בלאטטע מיטטהיילען קאננען.

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע

קארן 1000 מעטער-צענטנער 10,10—9,80 גולד.

קוקורוץ 6.40—5.90 גולדען. —

האפער 7,60—7'20 גולד.

גערסטע פוטטער 6.95—6.60 גול.

ווייצען פער פריה-יאהר 13.40—13.30 גול.

קוקורוץ פער מאי - יוני 6,54—6,40 גולדען.

האפער פער פריה-יאהר 7,56—7.40 גולד.

רעפס פער אויגוסט 14¾ גולד. קאהל-באנא-טער פער אויגוסט 14¼ גול׳.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאגראמם זאממט זאק, פרייא אב פעסט:) נומ׳ 0: 25 גולד. — קר., נומ׳ 1, 24 גול. — קר., נ׳ 2: 23 גול. — קר., נ׳ 3: 22 גול. 25 קר. נ׳ 4: 21 גול. 50 קר., נ׳ 5: 20 גול. — קר., נ׳ 6: 19 גולד. — קר., נ׳ 7: 17 גול. 50 קר., נ׳ 8: 15 גול. 50 קר., נ׳ 8½ 14 גולד. — קר., פיינע קלייע 4 גול. 70 קר., גראבע קלייע 4 גולד. 60 קר.

הילזענפריכטע: גראסע וויסע באהנען 9½ גול. צווערגעל 11—10.50, ערבסען 10—16 גולד. נייע לינזען 8—20 גולד. — גרויער מאהן 36 גול. בלויער 42—45 גולד. הירזע-ברייו 9,80—10 גולד. הירזע (פאלעש) 5.10—5.45 גול. ליינזאמען 14½ גולדען. — האנפזאמען 9½ — 11 גול. פער 100 קילא. —

שפיריטוס נייע מעטהאדע אים קליינען 30 — 30½ גולד. אלטע-מעטהאדע 31¼—31¾ גולד׳ פער 10000 ליטער-פערצענט.

אונשליטט (חלב) 54½—55½ גול.

צוועטשקען. פרימא באסנישע פאס - וואארע 21.50—23 גולדען.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) מיטטעל 21—22 גול.

האניג. גאליציש 32—38 גול.

וואקס בעססערע גאטטונג 168 גולד. ראפינירער 148,21—150 גולד.

קנאפפערן אונגארישע פרימא וואארע 34 גולד.

קלעעזאמען אונגארישע לוצערנע 70—100 גול. ראטה-קלעע 55 גולד. פער 100 קילא.

וויינשטיין 64.28—66 גולד.

פעטראלעאום 25—25½ גולד.

ריבאל דאפפעלט-ראפפינירטעס 49.50 גולד. פער 100 קילאגראמם.—

מאהאר 9½ — 10 גולד. פער 100 קילא.

וויקען 6.50—7.25 גולדען.

צוקער: ראפפינירטער 63—64½ גול.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 30-טען ד. מ. היער אבגעהאלטענען פעסטער וואכענ-מארקטע וואורדען 3612 שטיק גראס- אונד קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאן וואורדען פערקויפט: 38 שטיק שטיערע, פער שטיק פאן 80 — 175 גולדען. — 506 אכסען דאס פאאר פאן 160—295 גולד. 400 קיהע דאס פאאר פאן 120—200 גול. 84 מעלק-קיהע דאס שטיק פאן 60—170 גול., 40 שטיק ביפפעל דאס פאאר צו 115—180 גול., 773 שטיק קעלבער דאס שטיק פאן 40 —60 גול. 1667 שטיק לעממער דאס פאאר 4½—6,50 גול׳.

פרייזע פער 100 קילא: אכסענ-פלייש 47—50½ גולדען. קוה-פלייש 45 — 48 גולד., קאלב-פלייש 70 — 80 גולד. ביפפעל-פלייש — גולד.

שאפפעללע. פאריגע וואכע וואורדען 30000 שטיק פערשיעדענער סארטען פערקויפט אונד צוואר: דייטש-וואל-לינע 2,60—2,80 גול׳ פער פאאר, סערבישע אונד טירקישע 115 — 125 גולד. באנאטער אונד וואלאכישע 145 — 155 גולד. באסנישע אונד קראאטישע 110 — 115 גולדען. זיע-בענבירגישע צו 130—135 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

הייטעווער נאטירען: פער 100 ק׳ אונגארישע קוה-הייטע 100 — 104 גול. אכסענהייטע טראקענע 104 — 108 גול. קאלבפעללע אהנע קאפפע 188 — 225 גול., מיט קאפפען 180 — 190 גולד. לאנד-וואארע 160—178 גולד. פער 100 קילא. — ראסהייטע 5,50—7 גולד. פער פאאר.

לעדער, פפונדהייטע 19—22-קילא 178—180 גול. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאן 12—14-קילא 180—183 גולד., צווימאל פערזעטצטע טערצען 17—18 קילא׳ 176—178 גול. דריימאל פערזעטצטע טערצען פאן 19—22 קילא 182 — 184 גולד. —

קאלבלעדער, שווארץ נעצאגענע 350—360 גול. פער 100 קילא.

שאפוואללע. אין פאריגער וואכע וואורדען פערקויפט. 70 מעטער-צטר׳ פיינע טוכ-וואללע 130 גול. 150 מעטר-צטר׳ נערבער ציגאיא-וואללע 52 — 55 גולד. 130 מטר-צטר׳ נערבער צאקעל-וואללע 41 — 43 גולד. (אללעס פער 56 קילאגראמם.)

וויענער פרייזע.

פעטראלעאום 24½ גול. פער 100 ק׳.

ליינאל 36½ גול׳ פער 100 קילאגראמם.

ריבאל 48—48½ גולדען. פער 100 קילא. —

שפיריטוס 31½ גולד. צו 10000 ליטער-פערצענט. —

רעפס קאהל 20—21 גולדען.

ווייצען פערקויפט וואורדען 15000 מעטערצטר פרייזע באנאטער 75—77-קילא׳ 13,45—13,85 גולד׳ פער מעטערצטר. —

האפער אונגארישער אב וויען 7,70—7,80 גולדען פער מעטער-צענטנער.

קארן, נידער 70—72-קילאגראמם 10.65—10,70 גולד׳ פער מעטער-צטר.

קוקורוץ באנאטער פער מעטערצטר. 7.10 7,20 גולד. —

גערסטע פוטטער 6,60—6,90 גולד.

קארנ-מעהל, נ׳ 1: 19—20 גול., נ׳ 2, 17—18 גולדען פער מעטער-צטר.

ווייצענ-מעהל, נ׳ 0: 26,50—27,50 גול, נ׳ 1 24.20—25,80 גול., נ׳ 2: 23—24 גול. נ׳ 3: 18 — 19 גול׳ פער מעטער צטר.

הילזענפריכטע: לינזען 18—23 גולדען ערבסען 9—15 גולדען, באהנען 8—10 גולדען. היירען 7,50 —8 גולד. (אללעס פער 100 קילא.)

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

קורז-טאבעללע פאם 31. מערץ

געלד-קורז

	קר׳ פל.
זילבער-אגיא	108 —
דוקאטען	5 73
עסטרייך-אונגארישע 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	9 74
נאפאלעאנד׳אר	9 74
דייטשע רייכסבאנקנאטען	59 95
20 מארקשטיקע	11 95
פאפיער רובעל	1 50

לאזע.

	קר׳ פל.
1839-ער ראטהשילד-לאוז גאנצע	287 50
ריעסא " פינפטעל	287 50
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאזע	105 75
1860-ער " גאנצע	110 25
ריעסא " פינפטעל	118 75
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	133 —
ריעסא " 50	132 50
כאמא רעגולירונגס	21 50
טייכען-לאזע	18 25
קרעדיט-לאזע	164 —
קלארי-לאזע צו 40 גולדען	31 —
דאנוי-דאמפפשיפפאהרטס-לאזע	93 50
אינסברוקער לאזע	18 —
קעגלעוויטש " צו 10 גולדען	13 50
קראקויער " 20	14 75
אפנער " 40	30 50
פאלפפי " 40	28 75
רודאלפס-לאזע " 10	13 50
סאלם-לאזע " 40	39 —

לאזע.

	קר׳ פל.
זאלצבורגער לאזע צו 20 גולדען	15 80
סט. גענאיס " 40	25 75
סטאניסלויער " 20	20 50
טריעסטער " 100	121 —
ריעסא " 50	60 —
וואלדשטיין " 20	22 50
ווינדישגרעטץ " 20	24 75
אונגארישע פרעמיענלאזע צו 100 גולד.	73 75
ריעסא צו 50 גולדען	73 50
וויענער לאזע	94 80

ווערטה-פאפיערע.

	קר׳ פל.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	74 —
טעמעשוואר-באנאטער	72 25
זיעבענבירגישע	71 20
גאליציש	84 80
בוקאווינער	82 50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	98 50
ווייגארטענ-אבלאזונגס-אבליגאציאנען	73 —
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באדענקרעדיט צו 5 אונדהאלב פערצענט	89 75
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 אונדהאלב פערצענט	79 50
דער אונגארישען אללגעמיינען באדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פער-צענט	— —
ריעסא צו 6 פערצענט	— —
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	88 75

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
ווייצען	נייער באנאטער	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	טהייס	74.6	12.90—13.—
"	"	75.5	13 10—13 25
"	"	76.4	13 35—13.50
"	"	77.3	13.60—13.70
"	"	78.3	13 75—13.80
"	"	79.2	13 85—13.95
"	"	80.1	———
"	פעסטער באדען	74.6	12 40—12.50
"	"	75.5	12.60—12.75
"	"	76.4	12.95—13.10
"	"	77.3	13 20—13.30
"	"	78.3	13.40—13.50
"	"	79.2	13.55—13.65
"	"	80.1	—.———
"	ווייסענבורגער	74.6	12 95—13.05
"	"	75.5	13.15—13.30
"	"	76.4	13.40—13.55
"	"	77.3	13.65—13.75
"	"	78.3	13.80—13.85
"	"	79.2	13.90—14.—

פריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
קארן	72	10,05 9,90
גערסטע מאלץ	62	8.65—7.20
גערסטע פוטטער	62	7 10—6,60
האפער	41	7 65—7 55
קוקורוץ באנאטער		6 35—6 25
אנדערער	73	6 20—6.15
הירזע		5.45—5.25

טערמין-געשעפט (פער 100 קילאגראמם)

ווייצען	פער פריה-יאהר	13 4[illegible]
	.	—.—
קארן	פריהיאהר	—.—
קוקורוץ	.	6.40—
גערסטע	.	—.—
האפער	פריהיאהר	7.40—
	.	— —
רעפס	.	14.50

באללען-מעהל

פער 100 קילאגראמם זאק

	קר׳ פל.
נומער 0	25 —
" 1	24 —
" 2	23 —
" 3	22 25
" 4	21 50
" 5	20 —
" 6	19 —
" 7	17 50
" 8	15 50
" 8½	14 —
שפיריטוס: אלטע מעטהאדע פיעסטעקע	31.—
" נייע " פאססבעל	29.—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

אים דיא ווירקליכען „בעשרענקונגען“, זאָנדערן נאָך פֿיעל מעהר אים דיא „שמאך“, וועלכע דיעזעס פאטענט פֿיר דיא יודענהייט באָהמענס ענטהאַלט. דאס געזעץ וואורדע דענן אויך דער רעגיערונג מיט דעם איינטראג איבערגעבען, היעריבער אים רייכסטאגע איין געזעטץ איינצובריינגען, וועלכעס דעם גייסטע דער פֿרייהייט אונד דער גלייכהייט אללער קאָנפֿעססיאָנען ענטשפרעכען זאָלל.

* (דער קאָניג אלס „גוטער בעקאננטער“.) איין אונגארישער בייער, דער בערייטס מעהרמאל אן דעם פעסטער „פפֿערדע-רעננען“ טהיילגענאָממען, האטטע געלעגענהייט, בייא איינעם זאָלכען פפֿערדע-רעננען אויך זיינע מאיעסטעט דען קאָניג צו זעהען. דא אונזער מאָנארך בעקאננטליך איין זעהר לייטזעליגער מאנן איזט, ריכטעטע ער אויך אן דען בייער איינינע פֿריינדליכען וואָרטע. זייטדעם היעלט דער בייער דען קאָניג פֿיר זיינען „גוטען בעקאננטען“. נון לאז דיעזער בייער אין איינער אונגארישען צייטונג, דאס נעכסטענס אויך אין וויען איין פפֿערדע-רעננען שטאטטפֿינדען זאָלל. דער מאנן בעזאנן זיך דאהער ניכט לאנגע אונד ריכטעטע דירעקט אן דען קאָניג פֿאָלגענדע צייליען: „אייערע מאיעסטעט! וויא איך אין דער אונגארישען צייטונג געלעזען האבע, ווירד נעכסטענס אויך אין וויען איין פפֿערדע-רעננען אבגעהאלטען ווערדען. איך מאָכטע אן דעמזעלבען גערנע טהיילנעהמען, דאָך קעננע איך דיא בעדינגונגען ניכט, אונטער וועלכען דיא טהיילנאהמע אן דעם וויענער פפֿערדע-רעננען געשטאטטעט זיין ווירד. דא איך אין וויען קיינען פֿריינד האבע, דער מיך היעריבער פֿערשטענדיגען זאָללטע, זאָ ערלויבע איך מיר, מיך אן אייערע מאיעסטעט, אלס מיינען גוטען בעקאננטען, מיט דער ביטטע צו ווענדען, מיר דיא בעדינגונגען גיטיגסט מיטטהיילען צו וואָללען!“ אלס דער קאָניג דיעזע צייליען לאז, לעכעלטע ער אונד גאב ווירקליך דעם מיניסטער ווענקהיים דען איינטראג: דעם בייער זאָפֿאָרט דיא בעדינגונגען צו שרייבען, דאמיט דערזעלבע צום וויענער פפֿערדע-רעננען רעכטצייטיג איינטרעפֿפֿען קאָננע. אלס באראָן ווענקהיים איבער דיעזען איינטראג זיינע פֿערוואונדערונג אויסדריקטע, זאגטע דער קאָניג לאכענד: איך דאנקע גאָטט, דעם עס מיט איינעם איינפֿאכען אנטוואָרטס-שרייבען גענוגט: וואס קאָננטע איך טהון, ווענן מיין „גוטער בעקאננטער“ זיך זאָגאר בייא מיר איינקוואַרטירען וואָללטע!

* (איין געשיידטעס אורטהייל.) פֿאָן דעם פרעזידענטען דעם טירקישען פארלאמענטעס, אחמעד וועפֿיק עפֿפֿענדי, ווירד זעהר פֿיעל שאָנעס בעריכטעט. דא דערזעלבע ניכט בלאָס איין עהרליכער כאראקטער, זאָנדערן אויך איין אויסעראָרדענטליך קלוגער קאָפֿף איזט. דערזעלבע וואר פֿריהער יוסטיץ-מיניסטער, וואָבייא ער איבער נאכשטעהענדען קאָמישען פראָצעס צו ענטשיידען האטטע: אין איינעם דאָרפֿע וואָהנטען איין טירקע אונד איין גריעכע אלס נאכבארען. איינעס טאגעס בעשטיעג דער טירקע זיין פפֿערד, אום אויף דיא יאגד צו רייטען. דאָך דאס פפֿערד וואורדע פלאָטצליך שייא, וואָרף דען טירקען, דער דען פֿוס אים שטייגבי על האטטע, צו באָדען, אונד שלייפֿטע איהן ווייט וועג. אום דען אונגליקליכען מענשען צו רעטטען, גריפֿף דער גריעכע שנעלל נאָך זיינער פיסטאָלע אונד פֿייערטע דיעזעלבע אויף דאס פפֿערד אב. דאס פפֿערד שטירצטע נאטירליך טאָדט צוזאממען, אללייך דער טירקע וואר געררעטטעט. אנשטאטט יעדאָך זיינעם לעבענס-רעטטער צו דאנקען, שטרענגטע נון דער טירקע געגען זיינען גריעכישען נאכבאר איינען פראָצעס אן, דאס ער איהם פֿיר דאס ערשאָססענע פפֿערד דען שאדען ערזעטצע. דיא אנגעלעגענהייט קאם פֿאָר דען יוסטיץ-מיניסטער. דיעזער פֿראגטע נון דען גריעכען: „איזט עס וואהר, דאס זיא דאס פפֿערד דעס קלעגערס ערשאָססען האבען?“ דיא אנטוואָרט לייטעטע: „עס איזט ריכטיג, דאס איך דאס פפֿערד מיינעס טירקישען נאכבארס ערשאָססען האבע, אללייך בלאָס דעסהאלב, אום זיין איינענעס לעבען צו רעטטען!“ דער יוסטיץ-מיניסטער ענטשיעד זאָדאנן, דאס דער גריעכע 150 גולדען פֿיר דאס ערשאָססענע פפֿערד ערלעגע! זייפֿצענד צאָג דער גוטמיטהיגע מאנן דאס געלד אויס זיינער בריעפֿטאשע אונד איבערגייכטע עס דעם קלעגער, וועלכער דאס געלד אונטער פֿיפֿיפֿיגעם שמונצעלן צו זיך שטעקטע אונד פֿאָרטגעהען וואָללטע. דא ערהאָב זיך יעדאָך דער יוסטיץ-מיניסטער אונד זאגטע לעכעלנד: „ווארטען זיא נאָך איין וועניג, האבען זיא איהרען לעבענס-רעטטער דא שאָן פֿיר זיינע עדלע טהאט בעלאָהנט? איינגענבליקליך איבערגעבען זיא איהם 300 גולדען אלס לאָהן דאפֿיר, דאס ער איהנען דאס לעבען גערעטטעט האט!“ דער טירקע מאכטע צו דיעזעם אויסשפרוך איין גאר זויערעס געזיכט, דא איהם דיא סוממע צו האָך שיען. דא ריעף איהם אבער דער יוסטיץ-מיניסטער מיט טיעפֿעם ערנסט צו: „זיא האבען רעכט, דאס איהנען דיא סוממע פֿאָן 300 גולדען פֿיר דיא רעטטונג איהרעס לעבענס צו האָך שיינט. ווענן זיא פֿיר דאס פפֿערד בלאָס 150 גולדען ערהאלטען האבען, זינד זיא געוויס קיינע 300 גולדען ווערטה. אללייך זיא מיססען דיעזע סוממע בלאָס אלס שטראפֿע בעצאהלען, דאס זיא איהרעם עדלען לעבענס-רעטטער נאָך געלד ערפרעססען וואָללטען!“ דער טירקע מוססטע ריכטיג בלאנקע 300 גולדען אויפֿצעהלען. זייט יענער צייט וואורדע אבער דער יוסטיץ-מיניסטער פֿאָן יעדעם, דער דיעזעס געשיידטע אורטהייל געהאָרט, דער סאלאמאָן דער טירקייא גענאננט. וויר גלויבען אינדעס, דאס דיא „חכמת שלמה“ דאָך איינע גראָססערע געוועזען! —

* (איין אינטערעססאנטער גוינער-שטרייך.) פֿאָר וועניגען טאגען קאמען אין וויען צווייא עלעגאנט געקליידעטע העררען אין איין קאפֿפֿעע-הויז. נאכדעם זיא איהרען קאפֿפֿעע געטרונקען, גינגען זיא צום ביללארד-טיש אונד בעגאננען צו שפיעלען. דאס גינג איינע פֿיערטעל-שטונדע גאנץ אָרדענטליך פֿאָרט, פלאָטצליך ערטאָנטע אבער איין לויטער כראך! איינער דער שפיעלענדען האט נעמליך מיט דעם שפיעל-שטאָכע איינען ריעזיג-גראָססען שפיעגעל איינגעשלאגען, דער 200 גולדען קאָסטעטע. — נון ענטשטאנד איין פֿירכטערליכעס לערמען אונטער דען קאפֿפֿעע-הויז-געסטען, וואָרויף אויך דער אינהאבער דעס קאפֿפֿעע-הויזעס העררבייאיילטע. דיעזער פֿערלאנגטע נאטירליך, דאס דיא שפיעלער איהם דען פֿאָללען שאדען ערזעטצען מאָגען. דאָך דיעזע פֿערוויינגערטען יעדע בעצאהלונג, דא דער קאפֿפֿעעהויז-אינהאבער יא איינען זאָלך קאָסטבארען שפיעגעל „אססעקורירען“ העטטע לאססען זאָללען! (עס גיבט בעקאננטליך איינענע אססעקוראנץ-געזעללשאפֿטען, וואָ מאן דיא קאָסטבארען שפיעגעל אין קאפֿפֿעע-הייזערן אונד אין דען גראָססען געוואָלבע-אויסלאגען דער גראָססען שטעדטע אססעקורירען קאנן, דאמיט ווענן איינע זאָלכע שפיעגעל-שייבע געבראָכען ווירד, דיא אססעקוראנץ-געזעללשאפֿט דען שאדען ערזעטצט.) נון וואָללטע דער קאפֿפֿעעהויז-אינהאבער דיא ביידען שפיעלער איינפֿיהרען לאססען. דיא געסטע זוכטען איינען פֿערגלייך צו שטאנדע צו בריינגען, דער דארין בעשטאנד, דאס דיא שפיעלער אנשטאטט 200 גולדען ווענינסטענס 150 גולדען בעצאהלען מאָגען. דער קאפֿפֿעעהויז-אינהאבער וואר שאָן מיט דיעזעם פֿאָרהאבען גאנץ צופֿריעדען, אללייך דיא שפיעלער פֿלוכטען פֿירכטערליך, דאס זיא דא וועגען דער אונטערלאססונג, דען שפיעגעל צו אססעקורירען, אומזאָנסט 150 גולדען צאהלען זאָללען. ענדליך צאָג איינער דער ביידען העררען איינע גראָססע בריעפֿ-טאשע אויס דעם ראָקע, נאהם איינען טויזענדער אויס דערזעלבען אונד איבערגאב זיא דעם קאפֿפֿעעהויז-אינהאבער מיט דען וואָרטען: „עס זאָלל קיין אָרדענטליכער מענש אין איהר קאפֿפֿעעהויז קאָמ-

---

אין פֿרייהייט געזעטצט ווערדען. בעאנטוואָרטען זיא איינע פֿראגען: איזט דער יונגע מאנן, דער דען נאמען יאָזעף דעל מאָנטע פֿיהרט, איהרער אונד איהרער נאטטין לייבליכער זאָהן?“

„„ניין!““ ענטגעגנעטע דעל מאָנטע.

„דא האבען וויר'ס!“ ריעף דיא גרעפֿין דאצווישען.

„אין וועלכער ווייזע זינד זיא צו דעם קינדע געקאָממען?“ (פֿראגטע דער בעאמטע.)

„„עס איזט דער זאָהן איינעס ארמען יידישען הענדלערס אויס יונג-בונצלויא; דער מאנן, זיינע פֿרויא אונד דרייא קינדער שטארבען היער אים שפיטאלע פֿאָר אונגעפֿעהר 20 יאהרען. איך האבע דאס וואייזען-קינד צו מיר גענאָממען אונד עס אלס מיין איינענעס ערצאָגען.““

„בעזיטצען זיא נאָך עטוואס אויס דעם נאכלאססע דעס הענדלערס?“

„„קליינינקייטען.““

„האָלען זיא דיעזעלבען הערבייא!“

ראפֿאעל האָלטע זיא.

אלס גרעפֿין דאָרנבאך דאס מעדאליאָן ערבליקטע, וועלכעס דאס בילד דעס פֿערשטאָרבענען גראפֿען ענטהיעלט, שטיעס זיא איינען לויטען שרייא אויס.

„דאס איזט דאס מעדאליאָן, (ריעף זיא) וועלכעס מיין ברונאָ אן זיינעם האלזע געטראגען. עס ענטהאלט דאס בילד מיינעס פֿערשטאָרבענען מאננעס, דעס גראפֿען ארטהור פֿאָן דאָרנבאך! עלענדער יודע, לייגנען זיא נאָך, דאס זיא מיין קינד געריובט האבען אָדער האבען רויבען לאססען?“ —

„זיא זעהען, (זאגטע דער פּאָליציי-ראטה) דאס אללעס געגען זיא שפריכט, העררר דעל מאָנטע. עס האט זיך נעמליך אונצווייפֿעלהאפֿט הערויסגעשטעללט, דאס דער יונגע מאנן גראף ברונאָ פֿאָן דאָרנבאך איזט, דער אלס קליינעס קינד אויס דעם שלאָססע זיינער עלטערן געשטאָהלען וואָרדען. פֿאָלגען זיא מיר, העררר דעל מאָנטע.“

„איך פֿאָלגע איהנען (זאגטע דעל מאָנטע רוהיג). דער אללגערעכטע גאָטט ווירד מיינע אונשולד אן דען טאג בריינגען. — גרעפֿין! זיא טרעטען איממער אונגליקבריינגענד אין מיינען לעבענסוועג. איינסט העטצטען זיא מיך בייגאהע צום פֿערברעכען אונד צום טאָדע נעפֿיהרט — הייטע בריינגען זיא דורך איינע פֿאלשע אנקלאגע טרויער אונד בעטריבניס איבער מיינע פֿאמיליע. דאָך איך צירנע איהנען ניכט. אבער איינע פֿראגע בעאנטוואָרטען זיא מיר: וויס מיין זאָהן יאָזעף פֿאָן דען שריטטען, דיא זיא געגען מיך געטהאָן האבען?“

„„ניין, (ענטגעגנעטע דיא גרעפֿין). ער וויים נאָך ניכט, דאס ער מיין זאָהן איזט. ער האלט זיא נאָך איממער פֿיר זיינען פֿאטער אונד שפריכט לייידער מיט נור צו גראָסער בעגייסטערונג אונד ליעבע פֿאָן דעם מאננע, דער איהן אום ראנג, שטאנד, רייכטהום אונד וואס מעהר איזט אלס דאס אללעס, אום זיין זעעלען-הייל, אום זיינע רעליגיאָן, בעטריגען וואָללטע.““

„זאָ דאנקע איך גאָטט, (זאגטע דעל מאָנטע פֿייערליך), דאס ער מיר דיעזען שמערצליכען געדאנקען ערשפּארט האט. — מיינע טהייערן, (רעדעטע ער דאנן זיינע יאמערנדע פֿרויא אונד דיא וויינענדע טאָכטער אן), זייד רוהיג אונד געפֿאסט. גאָטט ווירד אונס אין פֿראהליכקייט ווידער צוזאממענפֿיהרען.“

היערויף פֿאָלגטע ער דען בעאמטען, דיא איהן אינס געפֿענגניס פֿיהרטען.

דיא פֿערהאפֿטונג דעל מאָנטע'ס ערערגטע אונגעהייערעס אויפֿזעהען. וויאוואָהל זיינע אנגאבען זיך בעשטעטיגטען, וויאוואָהל דיא שפיטאל-קאָממיססיאָן דיא וואהרהייט דערזעלבען בעצייגטע אונד אויס איהרען ביכערן נאכוויעס, זאָ בליעב דאָך דער פֿערדאכט אויף דעל מאָנטע האפֿטען, דען פֿערשטאָרבענען הענדלער קלמן צום רויבע דעס קינדעס פֿעראנלאססט צו האבען. דענן, דאס דיעזער דאס קינד געשטאָהלען, שיען אויססער אללעם צווייפֿעל. אבער וואס זאָללטע איהן דאצו פֿעראנלאסט האבען, ווענן ניכט דער אויפֿטראג דעל מאָנטע'ס, דער זיך אן דער גרעפֿין רעכען וואָללטע. דער איבעריגעס דאס קינד שפעטער בייא זיך אויפֿגענאָממען האטטע? זאָ בליעב דעל מאָנטע אים געפֿענגניססע. גענוגטע דאָך דאמאלס אין עסטרייך איינע בלאָס אויף וואהרשיינליכקייט בערוהענדע אנקלאגע, אום דיא דאפֿאָן בעטראָפֿפֿענען יאהרע לאנג אים קערקער שמאכטען צו לאססען; בעזאָנדערס היער, וואָ דיא אנקלאגע פֿאָן איינער גרעפֿין אויסגינג אונד איינען יודען בעטראף!

אלס דיא גרעפֿין נאָך דאָרנבאך צוריקגעקעהרט וואר, ליעס זיא יאָזעף צו זיך קאָממען.

„העררר דעל מאָנטע (זאגטע זיא), איך האבע איהנען איינע וויכטיגע מיטטהיילונג צו מאכען. זיא וויססען, דאס מיר פֿאָר מעהר אלס צוואנציג יאהרען איין קינד געשטאָהלען וואורדע; איך האבע דיעזעס קינד וויעדערגעפֿונדען.“

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(דער בריעף איינעס ראבבינערס אן דען סולטאן.) ווי דער „פעסטער ללאיד" בעריכטעט, האט דער אבער-ראבבינער פאן דישא סט' מארטאן (זיעבענבירגען) אן דען סולטאן איינען בריעף געריכטעט, וועלכער זאגאר אים טירקישען אמטס-בלאטטע ערשיענען איזט. אין דיעזעם בריעפע הייסט עס אינטער אנדערעם: „דיא פארציגע אונד דיא פרייהייטליכען געזינגונגען דעם יונגען סולטאנס אבדול האמיד פעררייענען דיא פאללסטע אנערקעננונג. דער סולטאן, דער אלס איין נאכקאממע ישמעאלס צו דען „בני אברהם" געהארט, פערשטעהט עס, זיינעם פאלקע דיא פרייהייט אונד דיא וואהרע קאנשטיטוציאן צו פערלייהען, אהנע ריקזיכט אויף קאנפעססיאן אונד נאציאנאליטעט. זא ווי גאטט דער אללמעכטיגע דען אברהם אבינו עליו השלום איינסט אויס דעם פייער-אפען (אור כשדים) בעפרייט האט — זא ווירד ער אויך זיינע מאיעסטעט דעם סולטאן אויס דען הענדען זיינער פיינדע בעפרייען. גאטט האט פאן יעהער דעם שטאממע ישמעאל זיעג אונד גליק פערליעהען. וויר יודען העבען אונזערע הענדע צום הימעל עמפאר מיט טיעפ-איננינגעם געבעטע פיר דאס וואהל דעם סולטאנס. אונזער געבעט איזט אים זא איינפריכטיגער, אלס זיינע מאיעסטעט דער סולטאן אין זיינער האהען גנאדע אויך אונזערער גלייבענס-גענאססען אין דער טירקייא זיך ערבארמטע אונד דענזעלבען דיא „גלייכשטעללונג" מיט דען איבריגען קאנפעססיאנען פערליעה. אונזערע ברידער אין דער טירקייא מאגען פיר דאס וואהלערגעהען דעם סולטאנס אונד דער טירקישען רעגיערונג עבען זא אינניגסט צום אללמעכטיגען איהרע געבעטע ריכטען, ווי וויר היער פיר דאס וואהל אונזערעס ערהאבענען מאנארכען פראנץ יאזעף אונד זיינע מיניסטער בעטען!" — צו דיעזעם בריעפע, דער אייגענטליך איינע גאנץ היבשע דאנק-אדרעססע בילדעט, מאכט דער „פעסטער ללאיד" פאלגענדע לעבערליכע בעמערקונג: „דער אבער-ראבבינער (חכם באשי) פאן דישא סט' מארטאן איזט ניכט ראבבינער איינער ווירקליכען יידישען געמיינדע, זאנדערן דער זאגענאננטען „סאבבאטהיאנער", וועלכע פאר קורצעם צום יודענטהומע איבערטרעטען זינד. דאס שיינט מאן אין קאנסטאנטינאפעל ניכט צו וויססען, זאנסט העטטע מאן יא דיעזען בריעף, דער דאך ניכט אים נאמען דעם גאנצען יודענטהומס, זאנדערן בלאס דער „סאבבאטהיאנער" געריכטעט ווארדע, ניכט אים אמטס-בלאטטע ערשיינען לאססען!" — זא זאגט דער „פעסטער ללאיד". אס מערקווירדיגסטען היעבייא איזט, דאס זעממטליכע פאליטישע בלעטטער אין דייטשער אונד אונגארישער שפראכע דיא לעבערליכע בעהויפטונג דעם „פעסטער ללאיד" אלס פאללע וואהרהייט נאכדרוקטען. אונד דאך איזט אן דיעזער בעמערקונג קיין ווארט ריכטיג. דער „פעסטער ללאיד" האט עבען באזאר-איפאלו מיט דישא סט' מארטאן פערוועכסעלט. אין באזאר-איפאלו עקסיסטירען ווירקליך נור סאבבאטהיאנער, וועלכע פאר וועניגען יאהרען צום יודענטהומע איבערטרעטען זינד, וועהרענד דישא סט' מארטאן איינע אלטע עכט-יידישע געמיינדע איזט. דער העררר אבער ראבבינער צו דישא סט' מארטאן האט זאגאר איין בעריהמטעס חריפות-ספר דרוקען לאססען, נאך בעפאר דיא סאבבאטהיאנער אין באזאר-איפאלו צום יודענטהומע איבערטרעטען זינד. מאן זיעהט אלזא, דאס היער איין גאר לעבערליכער אירטהום אבוואלטעט. איינעס נור איזט היעבייא ריכטיג. דער העררר אבערראבבינער צו דישא סט' מארטאן האט נעמליך איינען בריעף אן דען סולטאן ניכט אים נאמען דעם גאנצען יודענטהומס ריכטען קאננען, דא ער יא היעצו פאן ניעמאנדעם ערמעכטיגט וואר. (אללערדינגס שיינט עס, אלס וואללטע מאן דען העררן ראבבינער לעבערליך מאכען. עס דירפטע איינדעם באלד קאממען, דאס זיין שרייבען אן דען סולטאן ניכט אונבעלאהנט בלייבען ווירד. וועגן זיין בריעף אין דער טירקישען אמטס-צייטונג ערשיענען איזט, ווירד ער פיר דענזעלבען געוויס מיט איינעם „מעדשידיע-ארדען" בעלאהנט ווערדען. וועגן נעמליך דיא שטודענטען, וועלכע נאך קאנסטאנטינאפעל רייזטען, איינען זאלכען ערהיעלטען, ווירד וואהרשיינליך אויך דער העררר אבער-ראבבינער מיט איינעם זאלכען ארדען איבערראשט ווערדען. דיעזער איזט אבער פיר איינען אבערראבבינער פאן אים זא גראססערעם ווערטהע, אלס יא איין טירקישער ארדען קיין „קרייץ" ענטהאלט. דאס צייכען איינעם האלב-מאנדעם דירפטע איין ראבבינער וויט עהער טראגען, דא אויך דיא יודען דעם מאנדע גלייכען. בני ישראל נמשלו לירח.)

*(אבשאפפונג אלטער יודענ-בעשרענקונגען אין באהמען.) איין געוואלטיגער מיסטהויפען קאנן ניכט אויף איינמאל, זאנדערן בלאס אונד נאך וועג-געשאפפט ווערדען. אים עסטעררייכישען רייכסראטהע ווארדע פאר קורצעם איין געזיך דער יידישען געמיינדע הומפאלעטץ (באהמען) פערהאנדעלט, וואורין דיעזע ערזוכטע, דאסס דאס זאגענאננטע יודענ-פאטענט פאם 3-טען אויגוסט 1797, וועלכעם דען איזראעליטען באהמענס גראסע בעשרענקונגען אויפערלעגטע, געזעטצליך אויפגעהאבען ווערדע. פיעלע בעשטיממונגען דיעזעס „יודענ-פאטענטעס" וואורדען וואהל דורך שפעטערע געזעטצע אויפגעהאבען. זא צום בייששפיעל דיא בעשטיממונג, דאס איינע יידישע עהע נור דאנן גילטיג זייא, וועגן דאס עהע-פאאר פאם כריסטליכען שול-אינשפעקטאר זיך איין צייגניס איבער גוטע פארטשריטטע אין דער דייטשען שפראכע פערשאפפען קאננטע; פערנער: דיא בעשטיממונג, דאס אין באהמען ניכט מעהר אלס 8600 יידישע פאמיליען עקסיסטירען דירפען; דאנן דיא בעשטיממונג, דאס קיין יודע אין באהמען זיך ניעדערלאססען דירפע, בעפאר ער זיך איבער איינען גענינגענדען פערמאגענס-שטאנד אויסגעוויעזען, אונד ענדליך, דאס יודען נור געוויססע געווערבס-צווייגע בעטרייבען דירפען. אללע דיעזע איינשרענקענדען בעשטיממונגען זינד, ווי געזאגט, נאכטרעגליך דורך שפעטערע געזעטצע בעזייטיגט ווארדען. איינדעס זינד אנדערע בעשטיממונגען דיעזעס „יודענ-פאטענטעס" ביז אויף דען הייטיגען טאג אויפרעכט ערהאלטען געבליעבען. זא צום ביישפיעל דיא בעשטיממונג, דאס בלאס אין פראג איינע ווירקליכע יידישע קולטוס-געמיינדע עקסיסטירען דירפע, וועהרענד אין דען איבריגען שטעדטען באהמענס דיא יודען בלאס „קולטוס-פעראיינע" בילדען קאננטען. איינע זאלכע בעשטיממונג ווידערשפריכט אבער דעם עסטעררייכישען שטאאטס-גרונדגעזעטצע, וועלכעם דיא „פאללקאממענע גלייכהייט אללער קאנפעססיאנען" אויסשפריכט. איבריגענס עראיננערט יא דיעזעס „יודענ-פאטענט" נאך אן יענע צייט, ווא דיא יודען אלס צייכען דער שאנדע איינען „געלבען פלעק" האבען טראגען מיססען. איינע זאלכע שמאך קאננען אונד דירפען אבער דיא יודען באהמענס ניכט לענגער דולדען. וואהל האט דיא רעגיערונג זיך ניכט פיעל אום דיא בעשרענקענדען בעשטיממונגען דעם ערוועהנטען פאטענטעס געקיממערט. זא האבען דיא איזראעליטען צו רייכענוי אים יאהרע 1874 זיך געמיינדע-שטאטוטען אויסגעארבייטעט. — דיא שטאטטהאלטערייא וואללטע דיעזעלבען ניכט בעשטעטיגען, וויל לויט דעם ערוועהנטען פאטענטעס אין קיינער באהמישען שטאדט, מיט אויסנאהמע פראג'ס, איינע יודענ-געמיינדע עקסיסטירען דארף. דיא רייכענוייער איזראעליטען אפפעללירטען זאדאנן אן דען קולטוס-מיניסטער, דער דיא שטאטוטען אהנע וויטערעס בעשטעטיגטע. אלל דאס איזט ריכטיג. אללייך זאלאנגע דאס פאטענט ניכט „אים וועגע דעם געזעטצעס" אויפגעהאבען איזט, העננט מאן דאך נור פאן דער לוינע דעם מיניסטערס אב. צווייטענס האנדעלט עס זיך ניכט בלאס

פאלליעטאן.

גראף אדער יודע.

(7-טע פארטזעטצונג.)

„ויא מיינען אלזא, דאסס דאס יודענטהום נור פיר דיאיענינגען איזט, וועלכע איננערהאלב דעסזעלבען געבארען זינד?" (זאגטע דער גייסטליכע.)

„„אונד אויך פיר דיאיענינגען, דיא אויס פרייעם אנטריעבע אונד עדלער, רייגער איבערצייגונג זיך איהם אנשליעסען."" (ערוויעדערטע יאזעף.)

„נעהמען וויר אבער דען פאלל אן, עס איזט איין קינד, איין אונמינדריגעס קינד, וועלכעס דורך ליסט אדער געוואלט דעם כריסטענטהומע ענטריססען אונד אים יודענטהום ערצאגען ווארדע, ווערע עס דא ניכט דיא פפליכט דעם הערראננעוואכסענען, צו דער רעליגיאן זיינער עלטערן צוריקצוקעהרען?"

„„העררר גייסטליכער! יודען נעהמען קיינע כריסטענקינדער מיט געוואלט; דענן וויר יודען וואללען אונד דירפען קיינע פראזעליטען (גרים) מאכען (קשים גרים לישראל). אלזא אויך אין דיעזעם פאללע מיסטע דער אים יודענטהום ערצאגענע נאכט דאנקען, דאס ער איהן דיא וואהרהייט האט ערקעננען לאססען אונד מוס טרייא בייא איהר פערבלייבען.""

„הערר, (ריעף דא דער גייסטליכע צארניג), זיא זינד איין פערשטאקטער . . . ."

„ביטטע, העררר גייסטליכער, (ערוויעדערטע גראף בעננא, דער ביז דאהין רוהיג צוגעהארט האטטע) עראייפערן זיא זיך ניכט, פערגעססען זיא ניכט, דאס זיא דיעזעס נעשפעך אנגעפאנגען האבען, דאס מיין פריינד דעל מאנטע נאר ניכט אויף דאסזעלבע האט איינגעהען וואללען."

דער גייסטליכע זאה דען יונגען גראפען בעננא ערשטוינט אן; דאנן פאסטע ער זיך שנעלל אונד רייכטע דעם יונגען יאזעף דעל מאנטע דיא האנד.

„פערצייהען זיא מיינע העפטיגקייט, יונגער פריינד, (זאגטע ער;) וויר ווערדען אונטער אנדערען אונד גינסטיגערען פערהעלטניססען דיעזעס געשפרעך וויעדער אויפנעהמען."

זעכסטעס קאפיטעל.

אלס גראפין אננעס נאך פראג קאם, בענאב זיא זיך צו דעם בישאף אונד ערצעהלטע איהם אללעס, וואס זיא איבער איהר געראובטעס קינד וואוסטע אונד פערמוטהעטע; אויך דיעזער גלויבטע, דאס ראפאעל דעל מאנטע אויס ראכע דען קנאבען געראובט אונד איהן צום יודען האבע ערציעהען לאססען. דורך דען איינפלוס דעם בישאפס ווארדע זאפארט איין פערהאפטס-בעפעהל געגען ראפאעל ערלאססען.

עס וואר אבענד. ראפאעל דעל מאנטע זאס מיט פרייא אונד טאכטער אם טישע אונד לאז איהנען דען עבען עמפפאנגענען בריעף פאן יאזעף פאר, דער זיינע רייזע אונד זיינע אנקונפט אין דארנבאך שילדערטע. דא אפפנעטע זיך דיא טהירע אונד גראפין אננעס טראט איין.

„ראפאעל דעל מאנטע (זאגטע זיא), קעננען זיא מיך נאך?"

„„אננעס פאן האהענשטיין!"" ריעף ראפאעל ערשטוינט אויס.

„ניכט מעהר אננעס פאן האהענשטיין, זאנדערן אננעס, גראפין דארנבאך."

„„גראפין דארנבאך? עטווא דיאזעלבע, דערען זאהן דער פריינד מיינעס יאזעף איזט?""

„היכלער! וואס האבען זיא מיט מיינעם קינדע געמאכט, דאס זיא געראובט האבען?"

„„גראפין, זינד זיא וואהנזיננינג? איך, איהר קינד געראובט?""

„יא, אים זיך אן מיר צו רעכען! וויל איך איינסט דען יודען פעראכטעטע, מוסטע מיין זאהן צום יודען ערצאגען ווערדען!"

„„נאך איינמאל, גראפין, איך פערשטעהע זיא ניכט.""

„זיא ווערדען מיך באלד פערשטעהען לערנען!" ענטגעגנעטע דיא גראפין ביטטער. אינדעם זיא דיא טהירע אפפנעטע אונד דיא דרויסען וואַרטענדען פאליציי-בעאמטען הערבייווינקטע.

דיעזע טראטען איין.

„ראפאעל דעל מאנטע! (זאגטע דער פאליצייא-ראטה) איך פערהאפטע זיא. זיא זינד אנגעקלאגט, איין כריסטליכעס קינד געראובט אונד עס אלס יודע ערצאגען צו האבען!"

„„ויא? (ענטגעגנעטע דעל מאנטע) נאך אין אונזערעם יאהרהונדערטע וואגט מאן עס, זאלכע נעררישע, מיטטעלאלטערליכע בעשולדיגונגען פארצובריננגען, אונד איינען רעכטליכען, אנגעזעהענען קויפמאנן אויף דיא אנקלאגע איינעס וואהנזיננינגען ווייבעס הין צו פערהאפטען?""

„איך בעפאלגע נור מיינע פארשריפט, (ענטגעגנעטע דער פאליצייא-ראטה), זינד זיא אן דעם איהנען צור לאסט געלעגטען פערברעכען אונשולדיג, זא ווערדען זיא וויעדער